

KUTSESTANDARD

Pommitehnik EOD3+, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Pommitehnik EOD3+, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Pommitehnik EOD3+, tase 5 on spetsialist, kelle töö on kahjutustada plahvatusohtlikke esemeid, kasutada eritehnikaid ja -oskusi lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemisel (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne), improviseeritud lõhkeseadeldiste kahjutustamine ning demineerijate juhendamine nende tööülesannete täitmisel. Pommitehnik töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

Lisaks pommitehnik EOD3+-le on ka demineerija EOD1, demineerija EOD2, demineerija EOD3 ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerijate pädevus kasvab vastavalt IMAS (International Mine Action Standard, vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid) maatriksile.

Demineerija EOD1, tase 4 töö on abistada meeskonda pommiohu, lahingumoonaohtu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel; ta töötab juhendamisel.

Demineerija EOD2, tase 4 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult esemeid teisaldada.

Demineerija EOD3, tase 5 töö on tuvastada plahvatusohtlikku lahingumooni ning hinnata leitud esemete ohutustaset, teha ohutustamise protseduure ja hävitada igasugust lahingumooni.

Demineerimisinstruktor, tase 6 on spetsialist, kelle töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsilised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik tööga kaasnevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösi, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsiliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommiülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

Pommitehniku peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, tulirelvad, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, sideseadmed, röntgeniapparaat, abivahendid, pommikonteiner, mõõtevahendid.

Demineerija töökoostamise korraldamisel ja koostavade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglitust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine
- A.2.2 Lõhketöö tegemine
- A.2.3 Pommiohu tõrjumine

A.2.4 Lahingumoonu ohu tõrjumine
A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Pommitehnikul on keskharidus, läbitud pommitehniku õppekavale vastav kvalifikatsioonikursus või samaväärne koolitus ja praktilise töö käigus omandatud kutseoskused. Pommitehnik (EOD3+) on demineerija EOD3-na töötanud vähemalt 2 aastat.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Demineerija, pommitehnik.
A.5 Reguleerimisalade kutsealal tegutsemiseks
Töötamiseks Päästeametis on nõutav kutse vastavalt päästeteenistuse seadusele ja selle rakendusaktidele.
A.6 Tulevikuoskused
Oskus tegutseda keskkonnasäästlikult, mehitamata tehniliste vahendite kasutamise oskus, tehisintellekti kasutamise oskus, programmeerimisoskus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Pommitehnik EOD3+, tase 5, kutse moodustub üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentsidetõendamise.
Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele
Kutse taotlemisel 1. Keskharidus 2. Läbitud pommitehniku kutsestandardi nõuetele vastav koolitus 3. Omab demineerija EOD3, tase 5 kutsetunnistust 4. Kutse taotleja on täitnud demineerija EOD3 või sellega rahvusvaheliselt võrdväärseid tööülesandeid vähemalt kaks aastat peale kutse omandamist.

B.2 Pommitehnik EOD3+, tase 5 üldoskused
1. Kasutab oma tegevuses enda ja teiste tervist säästvaid tööviise, isikukaitsevahendeid ning järgib ohutusnõudeid. 2. Kasutab oma töös digiseadmeid infotöötlemise, kommunikatsiooni, ohutuse ja probleemilahenduse jaoks iseseisva kasutaja tasemel ning sisuloo jaoks algatasemel (vt lisa 2 - digipädevuste enesehindamiskaala). 3. Kasutab enese suuliseks või kirjalikuks väljendamiseks eesti keelt keeleseaduse ja selle alusel kehtestatud nõuete kohaselt. 4. Kasutab oma töös ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt). 5. Kasutab nii eesti kui ka võõrkeeles oma valdkonnas kokkulepitut oskuskeele mõisteid ja termineid.

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad 1. Planeerib ja korraldab demineerimistööd vastavalt valdkonda reguleerivatele õigusaktidele ja IMAS standardile; kaasab planeerimisse ja korraldamisse sobiva meeskonna vastavalt töö iseloomule. 2. Arvestab oma tegevuses valdkonna töökorralduse ja struktuuriga; langetab asjakohaseid otsuseid, sh keerulisi ja riske sisaldavaid ning mittetäieliku info alusel tehtavaid; algatab tegevusi oma pädevuse piires, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest.	

3. Juhib sündmuskohal või distantsilt (nt kõrgema tasemega staabist) demineerimistööd igasuguse lahingumoon ja lõhkeseadeldise leiu korral vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele, sündmuse iseloomule ja olukorrale sündmuskohal; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale ja lõhkeseadeldisele.
4. Viib läbi ennetus- ja teavitustööd vastavalt korraldustele ja sihtrühma vajadustele.
5. Korraldab koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid meetodeid; valmistab ette koolituse sisu, lähtudes koolitusprogrammist; korraldab, juhib ja viib läbi lõhketöid vastavalt õppekavale.

B.3.2 Lõhketöö tegemine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Planeerib ja korraldab lõhketöid vastavalt õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest õigusaktidest ja erialasest koolitusest ning arvestades ümbritsevat keskkonda; täidab lõhketööga seotud kohustusliku dokumentatsiooni vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele.
2. Juhib lõhketööd oma pädevuse piires vastavalt õigusaktidele; valib ohutuima viisi lõhketöö läbiviimiseks; jälgib lõhketöö ohutust.
3. Juhendab lõhkamiskohas demineerijaid lõhketöö ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufleti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoon tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja lõhkelaengud, paigaldab lõhkelaengud; valmistab ette ja paigaldab eriotstarbelisi lõhkelaenguid; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketöö ettevalmistamisel.
4. Määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; valib pommiohu tõrjumiseks sobiva taktika; likvideerib pommiohu, kasutades ettevalmistatud varustust ja erilaengut.
5. Määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja lahingumoon tüübist; valib lahingumoonaohtu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi; likvideerib lahingumoon ohu, arvestades lahingumoon tüüpi ja otstarvet, kasutades ettevalmistatud varustust ja vahendeid; vajadusel valmistab improviseeritud erilaengu; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles.
6. Likvideerib lõhkeseadeldisest tuleneva ohu, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; vajadusel valmistab ette erilaengu ja viib läbi lõhkamise; korraldab sündmuskohal tehnilise jäädvustamise.
7. Teeb eriotstarbelisi lõhketöid; lõhketöö juhina annab korralduse kasutatava varustuse ja vahendite kohta, korraldab varustuse hoolduse peale sündmust; politseilisel lõhketööl otsustab võimaluste ja õigete lõhkematerjalide valiku; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest; valmistab erilangud; korraldab lõhkamiskoha järelkontrolli ja osaleb selles.

Teadmised

1. Plahvatuste tüübid ja parameetrid; plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale; plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed; signaalid lõhketööl.

B.3.3 Pommiohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Kogub pommiähvarduse sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommiähvarduse sündmusel; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd.
2. Kogub ja analüüsib pommikahtluse sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib tegevust pommikahtluse sündmusel, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse, kasutades sobivat varustust.
3. Kogub ja analüüsib pommitehnilise kontrolli sündmusega seonduvat infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommitehnilisel kontrollil; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd.
4. Kogub ja analüüsib plahvatuskohal infot, arvestades sh varasemaid sündmusi; saadud informatsioonile tuginedes teeb oma pädevuse piires kindlaks plahvatuse põhjuse; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust plahvatusjärgsel töö, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd; lahendab sündmuse oma vastustala piires, kasutades sobivat varustust.

B.3.4 Lahingumoon ohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Käitleb laske- ja lahingumoon ohutult oma pädevuse piires; identifitseerib laske- ja lahingumoon.
2. Kasutab demineerimistöö ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-ERW-taktika vastavalt lahingumoonale; teeb leitud lahingumoon või selle otsimisega seotud toimingud; määrab kahjutustamise meetodi vastavalt lahingumoonale.
3. Kogub ja analüüsib infot lõhkematerjalide ja lahingumoonaga saastatud keskkonna kohta, viib läbi tehnilist ja mittetehnilist uuringut; otsustab edasised toimingud vastavalt lõhkematerjalide ja lahingumoon omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale.

4. Määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast; identifitseerib CBRN-lahingumoonas markeeringu ja tehilude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab CBRN-lahingumoonas; juhib lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.

Teadmised

1. Laske- ja lahingumoonas liigid ja ehitus; lõhkelaengute liigid, paigaldamine.

B.3.5 Plahvatusohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Määrab ohuala raadiuse olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast.
2. Lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumisel kahjutustab lõhkeseadeldise, kasutades sobivat meetodit, taktikat ja vahendeid; korraldab sündmuskohal tehilude jäädvustamist.
3. Identifitseerib CBRN-ohu tehilude põhjal ning valib vastavalt sellele ohu tõrjumiseks sobiva taktika; kahjutustab CBRN-ohuga lõhkeseadeldise; juhib lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisega seotud demineerimistegevust.

Teadmised

1. Plahvatuste tüübid ja parameetrid.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.3.6 Pommitehnik EOD3, tase 5 kutset läbiv kompetents

EKR tase 5

Tegevusnäitajad

1. Arvestab oma töös demineerimisega seotud juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt.
2. Annab isikutele abi kuni kiirabi saabumiseni või kuni nad saavad täielikumat ravi.
3. Valmistab ette ja juhib sündmusjärgset analüüsi. Kasutab sündmuse lahendamisel loogikat ja süsteemset arutlust, et teha järeldusi, tuvastada alternatiivsete lahenduste tugevad ja nõrgad küljed ning leida probleemide võimalikud lahendamise viisid. Õpib enda ja teiste kogemusest, võttes arvesse võimalikke probleeme, teavet selle kohta, mis meetodid toimivad. Teeb ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks, muudatuste tegemiseks.
4. Vastutab enda ja teiste demineerijate töö kvaliteedi eest.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-02042024-1.4/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Maret Valner, Päästeamet Indrek Tõnson, Päästeamet Raido Taalman, Päästeamet Jaanis Otsla, Sisekaitseakadeemia päästekolledž Arno Pugonen, Päästeamet
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	30
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	02.04.2024
6. Kutsestandard kehtib kuni	01.04.2029
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3359 Valitsuse haldusalade ametnikud, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	EOD+ Bomb Technician, EstQF Level 5
Soome keeles	Miinaravaaja

Vene keeles	Взрывотехник
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamisskaala	